

Při nájezdu na ostrov Levita 24. října 1943 padl Hebert Federmann, československý příslušník Long Range Desert Group

23.10.2023 - | Vojenský historický ústav Praha

Herbert Federmann se narodil 2. května 1921 ve Vídni do rodiny středoškolského profesora jazyků a sionistického aktivisty Vítězslava Federmanna a jeho manželky Eleonory rozené Salzové. Dětství a mládí prožil s rodiči a se starším bratrem Hanušem a sestrou Evou Zuzanou v Plzni, kde jeho otec učil na německém reformním reálném gymnáziu. Byl nadšeným sportovcem - lyžařem a horským turistou a také skautem.

V atmosféře sílící hrozby nacismu odešel v sedmnácti letech na podzim 1938 do Palestiny, zbytek rodiny odjel v březnu 1939 do Velké Británie. Herbert ve svém novém domově vystudoval dvouletou zemědělskou školu, zatímco starší bratr Hanuš v Anglii prodělal letecký výcvik a stal se navigátorem u 311. čs. bombardovací perutě. Touha vyrovnat se staršímu bratrovi vedla Herberta ihned po dokončení studia v květnu 1941 k narukování do pomocných židovských jednotek britské armády v Palestině, kde nejprve prodělal výcvik jako dělostřelec. Po krátké službě u baterie pobřežní obrany v Haifě se ale dobrovolně přihlásil v náborové akci hledající vojáky se znalostí lyžování a horolezectví. V roce 1942 se tak stal novým instruktorem tzv. Middle East Ski School sídlící v libanonských horách v bývalém hotelu Cedars. Zde se spolu s dalším původně československým židovským exulantem Georgem Weilem věnovali lyžařskému a horolezeckému výcviku spojeneckých vojáků přecvičovaných pro očekávané horské boje na území Itálie a Balkánu.

Mezi jednotkami určenými k přeškolení pro boj v horách nechyběla ani známá britská skupina dálkového pouštního průzkumu Long Range Desert Group (LRDG), která si vydobyla skvělé renomé během severoafrické kampaně v letech 1940-1943. Federmann s Weilem dostali v rámci přecvičování a doplňování této jednotky nabídku vstupu do ní, což oba přijali. Po proděláním náročného výcviku v letních měsících roku 1943 byla LRDG od poloviny září nasazena v rámci operace ACCOLADE zaměřené na dobytí a udržení Dodekanéského souostroví v Egejském moři. LRDG zde prováděla zejména pozorovací a průzkumné úkoly, ale v druhé polovině října byla neuváženým rozhodnutím vyššího velení poslána dobýt malý ostrov Levita, který krátce předtím obsadili Němci. Útočný oddíl LRDG, jehož součástí byl i Herbert Federmann, se vylodil na Levitě krátce před půlnocí 23. října 1943 a během následujícího dne 24. října 1943 svedl tvrdý a bohužel nakonec neúspěšný boj s německou posádkou, která na rozdíl od Britů disponovala leteckou podporou. Herbert Federmann v boji padl. Celkem zemřelo nebo bylo zajato 40 mužů z vyslaného oddílu a pouze sedm se podařilo evakuovat. Útok na Levitu se tak stal nejvíce ztrátovou akcí LRDG v celém průběhu války.

Herbert Federmann obdržel za své bojové nasazení britskou kampaňovou medaili War Medal 1939-1945. Dnes odpočívá na britském vojenském hřbitově na ostrově Rhodos, kde je možné položením kamínku na náhrobek uctít jeho památku.

Původní záměr - doplnit údaje ke jménu do webového projektu, přinesl nečekané zjištění

Výzkum tématu proběhl v letech 2021-2022 původně se skromným cílem doplnit více údajů ke jménu Herberta Federmanna v rámci skautského webového projektu „Hrdinové války“, zaměřeného na

členy tohoto hnutí padlé či zahynulé v přímém důsledku válečných událostí let 1939-1945. Výsledkem bylo objevení u nás dosud neznámé „české stopy“ v bojích ve Středomoří a skutečnosti, že pověstná britská speciální jednotka LRDG měla ve svém středu i dva bojovníky původem z Československa.

Více k osobám Herberta Federmanna a Georga Weila, jejich válečným osudům, činnosti Middle East Ski School a k výcviku i bojovému nasazení LRDG v roce 1943 ve Středomoří přináší autorův článek „Akce Levita 24. října 1943. Nejtemnější den Long Range Desert Group a česká stopa v něm“, publikovaný v aktuálním čísle 3/2023 časopisu Historie a vojenství.

Miroslav Eisenhammer

Kupte si časopis Historie a vojenství, případně si ho předplatte

Časopis Historie a vojenství vydává Vojenský historický ústav Praha. Číslo 3/2023 je možné koupit **za 99 Kč v recepci Armádního muzea Žižkov a na běžných prodejních místech.**

Upozorňujeme na finančně výhodnou možnost získávat časopis Historie a vojenství prostřednictvím předplatného, v České republice za roční cenu 370 Kč (92,50 Kč za jedno číslo). Předplatit lze také zasílání do Slovenské republiky a dalších zemí. Předplatné časopisu Historie a vojenství se dá i darovat. Kontaktní údaje na příslušné distribuční společnosti naleznete **zde.**

Archiv časopisů najdete v Digitální studovně Ministerstva obrany, konkrétně na tomto odkazu. Studovna nabízí komfortní a přehledné digitální prostředí, se snadným způsobem fulltextového vyhledání. Každé vydání časopisu je rozpracované na jednotlivé články, u každého čísla je i seznam všech článků, které v něm byly zveřejněny.

<https://www.vhu.cz/pri-najejdu-na-ostrov-levita-24-rijna-1943-padl-hebert-federmann-ceskoslovensky-prislusnik-long-range-desert-group>